

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА АКАДЕМІЯ МУЗИКИ ім. М. ГЛІНКИ

Кафедра «Народні інструменти»

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІНСТРУМЕНТОВКА**

Галузь знань
Спеціальність

Рівень вищої освіти
Ступінь вищої освіти

02 «Культура і мистецтво»
025 «Музичне мистецтво»
«Народні інструменти»
перший
бакалавр

Дніпро, 2019

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ

Хмель Наталія Василівна – викладач кафедри «Народні інструменти» кандидат мистецтв-ва.

Контактний телефон: 0977289677. Електронна адреса: tusyaband@gmail.com

Консультації. Очні: можливі за попередньою домовленістю (пн., ср. чт. з 11.55 -16.15).

Онлайн консультації: за попередньою домовленістю.

Федотов Юрій Павлович – заслужений артист України, старший викладач кафедри «Народні інструменти»

Контактний телефон: 0954507378. Електронна адреса: annalopa46@gmail.com

Консультації. Очні: можливі за попередньою домовленістю (пн., ср. чт. з 10.15 -16.15).

Онлайн консультації: за попередньою домовленістю.

1. ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Інструментовка» відноситься до вибіркової частини професійно-орієнтованих дисциплін.

Процес вивчення дисципліни «Інструментовка» спрямований на розкриття індивідуальних творчих здібностей здобувача вищої освіти, на його самореалізацію, шляхом напрацювання комплексу вмінь аранжування та перекладу нотних текстів з метою втілення власних художніх намірів.

Рік (курс) підготовки: III – IV. Семестри: 5 – 7

Кількість кредитів ECTS: 3 (90 годин)

Вид заняття:

Кількість годин:

індивідуальні

57

самостійна робота

33

Кількість тижневих годин:

1

Кількість тижнів у семестрах

V, VII семестр - 17 тижнів

VI семестр – 23 тижні

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Інструментовка» – оволодіння студентом навичками інструментування для різних складів народних ансамблів, оркестрів народних інструментів та капели бандуристів. Студент повинен знати специфіку усіх народних інструментів, що входять до складу ОНІ та специфіку бандури.

Завдання дисципліни: вивчення принципів і прийомів інструментування та аранжування творів різних стилів і жанрів для різних складів народних ансамблів, оркестрів народних інструментів та капели бандуристів.

3. ЗАГАЛЬНІ ТА ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

В процесі вивчення дисципліни формуються наступні **компетентності:**

- ✓ Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ✓ Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

4. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

- ✓ Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
- ✓ Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

5. МЕТОДИЧНЕ ТА ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Спираючись на те, що основним матеріалом навчання дисципліни «Інструментовка» є музичний твір методичне забезпечення складеться з особистих фондів викладачів кафедри, що містять нотну та методичну літературу, аудіо та відео записи, а також затвердженого комплексу навчально-методичного забезпечення.

Обладнання. Для успішної навчальної діяльності необхідно мати власний комп'ютер з установленими програмами «Сибеліус» та «Фінал», нотний матеріал. Бажано мати мобільний пристрій для оперативної комунікації з викладачем з приводу проведення занять та консультацій; комп'ютерну аудіо та відео-записуючу техніку (з виходом у глобальну мережу).

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Заняття з дисципліни «Інструментовка» будуються на основі робочої програми навчальної дисципліни.

5 сем. – інструментування п'єси для малого складу оркестру народних інструментів (капели бандуристів), або уривків музичних творів для окремих груп та ансамблів оркестру народних інструментів (капели бандуристів). 6 сем. – інструментування п'єси середньої форми для середнього складу оркестру народних інструментів (капели бандуристів). 7 сем. – інструментування твору великої форми великого складу оркестру народних інструментів (капели бандуристів), який може бути використаний у підсумковій атестації під час іспиту з диригування.

В робочих програмах (зберігаються на кафедрі) вказані орієнтовні програми змістовних модулів, які не є обов'язковими – педагогові надається можливість проявити власну ініціативу в залежності від індивідуальності здобувача.

	Тижні презент ації	Орієнтовна кількість годин (в кожному семестрі)		Змістовні блоки навчального репертуару	
		Аудиторної	Самостійної		
1,3,5 семестри					
I-III курси	1	1	2	Повторний або самостійно опанований репертуар	
	5	6	8	Інструктивно-технічний матеріал та читання нот з листа	
	10	13	15	Програма академ. концерту	
	17	16	17	Програма семестрового іспиту	
	2,4,6 семестри				
	20	1	2	Повторний або самостійно опанований репертуар	
	24	6	8	Інструктивно-технічний матеріал та читання нот з листа	
	30	16	16	Програма академ. концерту	
40	21	22	Програма семестрового іспиту		
7-8 семестри					
IV курс	10	70	80	20% Програми підсумкової атестації	
	17			60% Програми підсумкової атестації	
	30			100% Програми підсумкової атестації	
	36 та 38			Іспит та підсумкова атестація	
		310 (80*3+70)	350 (90*3+80)	Всього: 660 годин	

7. ОСНОВНІ ВИДИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Прослуховування запропонованого твору концертного репертуару видатних виконавців;
2. Програвання запропонованого твору, його аналіз (визначення ідейно-художнього змісту твору, його форми, визначення найбільш раціонального розподілу тембрів у розвитку основного мелодійного малюнка);
3. Розбір партитури;
4. Аналіз твору (аналіз елементів фактури, визначення варіантів оркестрової (ансамблевої) фактури – педаль, контрапункт, фігурації, акордове викладення, супровід з дублюванням мелодії, застосування методів редукції та ампліфікації, виявлення закономірностей розвитку оркестрових (ансамблевих) функцій, що відповідають авторському задуму тощо);
5. Написання оркестрової (ансамблевої) партитури з урахуванням авторського стилю, характерних рис його викладення, а також усіх засобів музичної виразності запропонованого твору;
6. Вивчення кращих зразків творів відомих авторів-інструментувальників, перекладачів, транскрипторів, аранжувальників тощо;
7. Вивчення нових навчальних та навчально-методичних посібників з інструментування;
8. Спілкування з композиторами для збагачення творчого багажу новими музичними творами;

8. СИСТЕМА, ВИМОГИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Методи контролю. Спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування/співбесіда, перевірка виконаних письмових завдань.

Контрольні заходи. Контрольні заходи включають поточний (5-6 семестри) та підсумковий (7 семестр) контроль, що проводиться у вигляді заліку.

Основні форми контролю: **поточний** контроль – метод усного контролю (співбесіда, перевірка та узгодження глибини теоретичного аналізу музичного твору, колоквіум з участю зацікавлених студентів, обговорення та узгодження проблемних питань), тестові завдання, виконання рефератів тощо; **підсумковий** контроль – залік.

Контроль знань і умінь студентів (поточний і підсумковий) з дисципліни «Інструментовка» здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою.

Підсумкова (семестрова) оцінка розраховується наступним чином:

Поточні види навчальної діяльності які оцінюються	Коефіцієнт обчислення для підсумкової оцінки (%)
Систематичне відвідування практичних занять з дисципліни «методика викладання фахових дисциплін»	10%
Поточний контроль	30%
Контроль виконання самостійної роботи	20%
Підсумковий контроль	40%

За кожен поточний вид навчальної діяльності студент отримує окремі бали (за 100-бальною системою). Підсумкова (семестрова) оцінка вираховується з трьох видів поточної діяльності студента, кожен з яких має різний коефіцієнт значущості. Для визначення підсумкової (семестрової) оцінки складається сума балів за поточні види навчальної діяльності з урахуванням коефіцієнту значущості кожного виду діяльності.

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожного окремого виду навчальної діяльності може бути різний. Критерії оцінювання кожного виду діяльності визначається за такими критеріями:

Види оцінювання	Критерії оцінювання за національною шкалою та ECTS
Систематичне відвідування практичних занять з дисципліни «Інструментовка»	“А”, 5 (90-100 балів) - у випадку систематичних відвідувань практичних занять.
	“В”, 4 (82-89 балів) – у випадках несистемних пропусків практичних занять.
	“С”, 4 (74–81 балів) - у випадках системних пропусків практичних занять.
	“D”, 3 (64–73 балів) – у випадках безпричинної відсутності на 40% практичних заняттях.
	“E”, 3 (60–63 балів) – якщо студент відвідав лише 50% практичних занять.
	“FX”, 2 (35–59 балів) – якщо студент відвідав лише 20% практичних занять.

	<p>“F”, 2 (0– 34 балів) – якщо студент відвідав лише 10% практичних занять, або не відвідував заняття взагалі.</p>
Поточний контроль	<p>“A”, 5 (90-100 балів) – у випадку систематичного, точного засвоєння матеріалу у повному обсязі, не допускає помилки і неточності. Дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, демонструє самостійність і грамотність у викладенні нотного матеріалу (партитури).</p>
	<p>“B” – студент виконує самостійну роботу якісно не менш ніж на 90%, демонструє знання матеріалу підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформлює фіксування нотного матеріалу. Допускає незначні неточності і помилки.</p>
	<p>“C”, 4 (74–81 балів) – студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формулюванні нотних текстів (партитури).</p>
	<p>“D”, 3 (64–73 балів) – студент самостійно виконує запис нотних текстів (партитури) не менше ніж на 60%, при цьому допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача.</p>
	<p>“E”, 3 (60–63 балів) - студент виконує самостійні завдання (написання нотних текстів (партитури)) з великою кількістю помилок.</p>
	<p>“FX”, 2 (35–59 балів) – «незадовільно з можливістю повторного складання» – у випадках, коли студент не володіє знаннями щодо значної частини програмного матеріалу, або володіє не менше ніж на 35% припускається суттєвих помилок, з великими труднощами виконує практичну роботу.</p>
	<p>“F”, 2 (0– 34 балів) – у випадках, коли студент зовсім не володіє знаннями з дисципліни.</p>
Контроль виконання самостійної роботи.	<p>“A”, 5 (90-100 балів) – проявляє активність і творчість у виконанні індивідуальних завдань, демонструє знання матеріалу підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, дає досить змістовний аналіз представленого твору, дає вичерпні і правильні відповіді, акуратно оформлює написання нотних текстів (партитури).</p>
	<p>“B”, 4 (82-89 балів) – студент виконує написання нотних текстів (партитури) досить якісно та грамотно не менш ніж на 90%, демонструє знання матеріалу підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформлює нотні тексти. Допускає незначні неточності і помилки. Проявляє активність у виконанні індивідуальних завдань, акуратно оформлює нотні тексти (партитуру).</p>
	<p>“C”, 4 (74–81 балів) – студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у написанні нотних текстів (партитури), проявляє активність у виконанні</p>

	індивідуальних.
	“D”, 3 (64–73 балів) – студент самостійно виконує написання нотних текстів (партитури) не менше ніж на 60%, або допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача.
	“E”, 3 (60–63 балів) – студент виконує самостійні завдання (написання нотних текстів (партитури)) з великою кількістю помилок.
	“FX”, 2 (35–59 балів) – студент виконує самостійну роботу (написання нотних текстів (партитури)) не менше ніж на 35%, або з великою кількістю грубих помилок, індиферентно або негативно проявляє себе у виконанні індивідуальних завдань.
	“F”, 2 (0– 34 балів) – у випадках, коли студент зовсім не володіє знаннями з дисципліни.
Підсумковий контроль	“А”, 5 (90-100 балів) - у випадку систематичного, точного засвоєння знань в повному обсязі, не допускає помилки і неточності. Може пов'язати теоретичні та практичні сторони дисципліни, вільно відповідає на нестандартні запитання, демонструє знання монографічного матеріалу з питання, вірно обґрунтовує наукові поняття, володіє навичками виконання практичних завдань, виявляє вміння самостійного узагальнення матеріалу, не допускає при цьому помилок
	“В”, 4 (82-89 балів) – студент знає програмний матеріал, не допускає суттєвих недоліків у відповіді, може вірно використовувати теоретичні положення й володіє навичками при виконанні практичних завдань не менш ніж на 90%, демонструє знання матеріалу підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, допускає незначні неточності і помилки.
	“С”, 4 (74–81 балів) - студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки в оформленні нотних текстів (партитури).
	“D”, 3 (64–73 балів) – у випадках, коли студент засвоїв основний матеріал не менше ніж на 60%, але погано орієнтується в окремих положеннях, припускається помилок або неточностей у формулюваннях, порушує логіку та послідовність у викладенні програмного матеріалу та має складнощі при виконанні практичних завдань.
	“E”, 3 (60–63 балів) - у випадках, коли студент виконує самостійні завдання з великою кількістю грубих помилок, на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, які виправляє за допомогою викладача.
	“FX”, 2 (35–59 балів) – «незадовільно з можливістю повторного складання» – у випадках, коли студент не володіє знаннями щодо значної частини програмного

	матеріалу, або володіє не менше ніж на 35% припускається суттєвих помилок, з великими труднощами виконує практичну роботу.
	“F”, 2 (0– 34 балів) - у випадках, коли студент зовсім не володіє знаннями з дисципліни.

Приклад обчислення підсумкової (семестрової) оцінки:

Поточні види діяльності	Бали за поточний вид діяльності	коефіцієнт обчислення для підсумкової оцінки (%)	Формула обчислення з урахуванням коефіцієнту	Бали для підсумкової оцінки
1. Систематичне відвідування практичних занять з дисципліни «методика викладання фахових дисциплін»	90 балів	10%	$90 * 10\%$	9
2. Поточний контроль	80 балів	30%	$80 * 30\%$	24
3. Контроль виконання самостійної роботи.	80 балів	20%	$80 * 20\%$	16
4. Підсумковий контроль	100 балів	40%	$100 * 40\%$	40
Підсумкова оцінка	$9 + 24 + 16 + 40 = 89$ балів			

Вимоги щодо дедлайнів та перескладання. Перевірка написаних партитур музичних творів із порушенням термінів без поважних причин та домовленості (письмово зафіксованої) з викладачем та деканатом оцінюється на нижчу оцінку (- 15 балів). Перескладання відбувається з дозволу деканату лише за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конкурсі).

Вимоги щодо відвідування. Пропущені заняття з Інструментівка зараховуються шляхом самостійного опрацювання завдань та їх демонстрацією за графіком консультацій викладача. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, концертні виступи, участь у конкурсах) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Брояко Н. Теорія і практика бандурного виконавства : навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. – 196 с.
2. Воеводін В. В. Педагогічні умови становлення творчого потенціалу майбутніх музикантів-виконавців в оркестровому класі : автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 – Теорія та методика навчання музики і музичного виховання / В'ячеслав Васильович Воеводін. – К., 2007. – 19 с.
3. Хмель Н. В. Специфіка бандурних перекладень музики бароко: виконавсько-текстологічний аспект [Текст] : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 / Хмель Наталія Василівна ; Одес. нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. - Одеса, 2018. - 19 с.
4. Вокальні ансамблі у супроводі бандур. Перекладення та аранжування для ансамблів бандуристів: Навчально-методичний посібник./ С.В. Овчарова. – Дніпро: ЛПА, 2016.

Допоміжна

5. Герасименко О. Концерти для бандури та симфонічного оркестру Юрія Олійника в контексті сучасного бандурного мистецтва. С. 186-192 // Кобзарство в контексті становлення української професійної музичної культури: Зб. матеріалів Міжнародної наук.-практ. конф., Київ, 14 жовтня, 2005 р. – К., 2005. – 260 с.
6. Гофман И. Фортепианная игра. Ответы и вопросы о фортепианной игре. – М., 2010, 188 с.
7. Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа): підручник для вищ. та серед. навч. закладів. – К.: Нац. муз. академія України. 2005.
8. Дзвени, бандуро! Вип. 1 Перекладення та аранжування для ансамблів
9. Дзвени, бандуро! Вип. для ж. хору Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2012.
10. Дмитрук І. І. Жанр перекладу та його різновиди в сучасному бандурному мистецтві : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з мистецтвознавства: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Ірина Іванівна Дмитрук. – Львів, 2009. – 19 с.
11. Дутчак В. Аранжування для бандури / В. Дутчак. – Навчально-методичний посібник для студентів спеціальностей «Музичне виховання» та «Музичне мистецтво». – Івано-Франківськ: Плай, 2001. – 90 с.
12. Жеплинський Б. Коротка історія кобзарства в Україні / Богдан Жеплинський. – Львів : Край, 2000. – 195 с.
13. Имханицкий М. История исполнительства на русских народных инструментах. – М., 2002. – 351 с.

14. Інструментування для капели бандуристів з оркестровою групою : навчально-методичний посібник / С. В. Овчарова, В. С. Овчаров, – Дніпро : ЛПРА, 2017. – 44 с.;
15. Інструментування творів для капели бандуристів та струнного оркестру: навчально-методичний посібник / С. В. Овчарова, В. С. Овчаров, – Дніпро : ЛПРА, 2017. – 36 с.
16. Лисенко М., Міхеєв Б. Школа гри на чотириструнній домрі. – К.: Муз. Україна, 1989, 152 с. (у викладача)
17. Лісняк І. Академічне бандурне мистецтво України кінця ХХ – початку ХХІ століття / [голов. ред. Г. Скрипник]. Київ : ІМФЕ ім. М.Т. Рильського НАН України, 2019. – 254 с.
18. Мокрогуз І. Теорія аплікатури в сучасному бандурному виконавстві : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. Мистецтвозн: спец. 17.00.03. «Музичне мистецтво» / І. М. Мокрогуз. – Х., 2011. – 18 с.
19. Ніколенко О. Оригінальна інструментальна бандурна творчість в аспекті жанрово-стильової еволюції: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» / О. І. Ніколенко. – Львів, 2011. – 16 с.
20. Овчарова С. Перекладення та аранжування творів для бандури. Вип. 1. – Дніпропетровськ, 2006.
21. Овчарова С.В., Овчаров В.С. Формування навичок творчого мислення бандуриста-виконавця (на прикладі камерних вокально-інструментальних творів для бандури композитора Валентини Мартинюк) // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Вип. 6. – Харків, 2016 р.
22. Педагогічний репертуар для капели бандуристів з оркестровою групою: навчально-методичний посібник / С. В. Овчарова, В. С. Овчаров, – Дніпро : ЛПРА, 2017. – 40 с.

Інформаційні ресурси

1. Дніпровська обласна універсальна бібліотека – <https://www.libr.dp.ua/>
2. <http://www.nbu.gov.ua/>
3. <https://elib.nlu.org.ua/catalogue.html?catalogue=39>
4. <http://dspace.nbu.gov.ua/handle/123456789/14112>
5. <http://kobzari.org.ua/>
6. <http://www.classical.net/>
7. <http://notes.tarakanov.net/links.htm/>
8. <http://www.classical.net/music/links/midimp3.php>
9. <https://www.virtualsheetmusic.com/>
10. <http://window.edu.ru/resource/664/17664>